

Co-funded by
the European Union

Erasmus+KA2 проєкт DEFEP

*Дистанційна освіта майбутнього: кращі практики ЄС у відповідь
на запити сучасних здобувачів вищої освіти та ринку праці*

ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ ПРО КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (за дистанційної форми здобуття вищої освіти)

UNIVERSITÄT
DES
SAARLANDES

Universidad
Rey Juan Carlos

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

CHERNIHIV POLYTECHNIC
NATIONAL UNIVERSITY

ПРЕАМБУЛА

- Типове положення не є оригінальним текстом та укладачі не претендують на авторство і першоджерело.
- Типове положення розроблено в рамках реалізації проєкту Erasmus+KA2 DEFER «Дистанційна освіта майбутнього: кращі практики ЄС у відповідь на запити сучасних здобувачів вищої освіти та ринку праці».
- Типове положення створено на основі існуючих європейських і вітчизняних практик, нормативних документів, методичних розробок окремих закладів вищої освіти, а також на матеріалах і кейсах Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти тощо.
- В Типовому положенні враховано досвід університетів-партнерів по проєкту DEFER з України, Молдови, Німеччини, Іспанії, Італії, результати соціологічного опитування, аналітичного звіту та монографії, виконаних в рамках проєкту.

- Типове положення застосовне до дистанційної форми здобуття вищої освіти.
- Положення враховує особливості, пов'язані із цифровими технологіями та віддаленим форматом організації освітнього процесу на дистанційній формі. Водночас, основні принципи та технологія організації підготовки і захисту кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти, описані в Типовому положенні, є універсальними для усіх форм здобуття вищої освіти.
- На підставі Типового положення заклад вищої освіти розробляє власне Положення про кваліфікаційні роботи (далі — Положення) або імплементує у відповідні положення закладу вищої освіти норми Типового положення, що стосуються дистанційної форми здобуття вищої освіти.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2. ЗМІСТ, СТРУКТУРА ТА ОБСЯГ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	4
3. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	7
4. ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ	10
5. ПІДГОТОВКА, ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ.....	11
6. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ТА У РАЗІ НАСТАННЯ ОСОБЛИВИХ ОБСТАВИН.....	13
7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	15
8. АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ	16
9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	17

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про кваліфікаційну роботу (далі — Положення), яке є складовою системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, регулює організацію підготовки і захисту кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти. Положення розроблено на основі чинних Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», нормативних документів Міністерства освіти і науки України, Стандартів вищої освіти.

1.2. Кваліфікаційна робота — форма атестації здобувача за освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою. Її захист перед Екзаменаційною комісією (далі — ЕК) є заключним етапом навчання на першому «бакалаврському» та другому «магістерському» рівнях вищої освіти.

1.3. Захист кваліфікаційної роботи є формою контролю набутих здобувачем інтегрованих знань, умінь, навичок та інших компетентностей, які визначені програмними результатами навчання за певною освітньою (освітньо-науковою чи освітньо-професійною) програмою.

1.4. Кваліфікаційна робота має виключно індивідуальний характер, дає можливість виявити ступінь та рівень теоретичної і практичної підготовки здобувача з чітко означеного фаху. Виконання кваліфікаційної роботи та її захист перед ЕК є перевіркою підготовки фахівця до самостійної діяльності з обраного фаху, його здібностей самостійно аналізувати стан проблем у певній галузі науки, розробляти необхідні пропозиції. Кваліфікаційна робота містить науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення.

1.5. Під час процесу підготовки кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти має продемонструвати рівень підготовленості до професійної діяльності в певній галузі.

1.6. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачем теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

1.7. Другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає здобуття здобувачем поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (спеціалізацією за наявністю), загальних засад формування наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

2. ЗМІСТ, СТРУКТУРА ТА ОБСЯГ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Кваліфікаційна робота оформлюється у вигляді спеціально підготовленого рукопису у твердій палітурці та (або) електронному форматі, написаного державною мовою (або англійською).

Кваліфікаційна робота – це завершене навчально-наукове дослідження, що синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки в межах нормативної та

вибіркової складових освітньо-професійної програми підготовки здобувачів за відповідною спеціальністю. Зміст кваліфікаційної роботи повинен відповідати стандартам вищої освіти. Робота повинна розкривати самостійне дослідження автора, містити елементи новизни та відображати практичне значення одержаних результатів, їх апробацію та можливість впровадження в сферу практичної діяльності.

2.2. Кваліфікаційна бакалаврська робота містить розробку теоретичних питань та/або вирішення завдань прикладного характеру, фрагменти теоретичного або експериментального дослідження, синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в рамках певної освітньо-професійної програми і є формою контролю набутих здобувачем під час навчання інтегрованих знань, умінь та навичок, які необхідні для виконання професійних обов'язків, передбачених відповідним стандартом вищої освіти.

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується здобувачами всіх форм навчання протягом останнього навчального року (якщо така форма атестації передбачена стандартом вищої освіти та освітньою програмою). Обсяг часу для її виконання визначено певною освітньо-професійною програмою підготовки та відповідним навчальним планом.

На підставі результатів публічного захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи на засіданні ЕК здобувачеві присвоюється освітня кваліфікація «бакалавр» відповідної спеціальності.

2.3. Кваліфікаційна магістерська робота передбачає проведення досліджень щодо розв'язання актуальної наукової, практичної або іншої проблеми, відповідно до спеціальності (спеціалізації за наявності), синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти в межах певної освітньої програми і є формою контролю набутих здобувачем під час навчання знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно проводити професійну та/або наукову діяльність.

Кваліфікаційна магістерська робота магістра виконується здобувачами всіх форм навчання протягом навчання на обраній освітній програмі відповідно до встановленого графіку (якщо така форма атестації передбачена стандартом вищої освіти та/або освітньою програмою). Обсяг часу на виконання кваліфікаційної магістерської роботи визначено освітньою програмою підготовки здобувачів та відповідним навчальним планом.

На підставі результатів публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра на засіданні ЕК здобувачеві присвоюється освітня кваліфікація «магістр» відповідної спеціальності.

2.4. Рекомендуються наступні обсяги кваліфікаційних робіт:

- кваліфікаційна бакалаврська робота — 45—70 сторінок (без урахування додатків);
- кваліфікаційна магістерська робота — 70—100 сторінок (без урахування додатків).

Зазначені обсяги кваліфікаційних робіт можуть варіювати в межах $\pm 10\%$.

Для окремих спеціальностей вченою радою навчально-наукового інституту / факультету можуть бути встановлені інші обсяги кваліфікаційних робіт.

При підрахунку загального обсягу кваліфікаційної роботи не враховуються: індивідуальне завдання, анотації, відгук керівника, рецензія, додатки, короткий звіт з перевірки на унікальність.

2.5. Кваліфікаційна робота оформлюється відповідно до державних стандартів України:

- ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання»;
- ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

2.6. Обов'язковими структурними елементами кваліфікаційної роботи є:

- 1) Титульна сторінка роботи.
- 2) Зміст. Подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів та пунктів, висновків, переліку джерел посилання, додатків.
- 3) Перелік умовних позначень, символів, одиниць і термінів (за потреби). Такий перелік наводиться, якщо в роботі вжита специфічна термінологія, маловідомі скорочення, нові символи тощо. Перелік друкується двома колонками, у яких ліворуч за абеткою наводять скорочення, праворуч — їх детальну розшифровку.
- 4) Вступ. Обсяг вступу не повинен перевищувати 2—3 сторінки. У вступі обґрунтовується актуальність теми, формулюється мета та завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети, об'єкт та предмет дослідження, елементи наукової новизни (за наявності) та практичне значення одержаних результатів, розкривається сутність проблеми та подається загальна характеристика роботи, наводиться інформація про апробацію результатів.
- 5) Основна частина. Складається з розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів. Структура основної частини роботи повинна розкривати реалізацію завдань кваліфікаційної роботи. У розділах основної частини подають: аналітичний огляд літератури за темою і вибір напрямків досліджень, викладення загальної методології та основних напрямів досліджень, експериментальну частину і методику досліджень, проведені теоретичні або експериментальні дослідження, аналіз і узагальнення їх результатів.
- 6) Висновки повинні містити чіткий виклад найбільш важливих результатів дослідження з пропозиціями та побажаннями щодо подальшого дослідження певної теми. Їх головна мета — підсумки проведеної роботи. Важливо, щоб сформульовані висновки відповідали поставленим завданням.
- 7) Список використаних джерел. При його укладанні допускається використання одного із можливих способів упорядкування

матеріалу у списку: за алфавітом чи за порядком згадування у тексті.

8) Додатки.

За необхідності до додатків доцільно включити допоміжний матеріал (у разі його значної кількості та неможливості подати у тексті), необхідний для повноти сприйняття роботи: інструкції та методики, опис алгоритмів дій; ілюстрації допоміжного характеру (таблиці, діаграми, схеми, графіки, карти тощо); формули і розрахунки, зразки анкет, тестів, опитувальних листів та ін. На кожний додаток повинно бути посилання в тексті основної частини роботи.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Організаційно процес виконання кваліфікаційної роботи складається з таких етапів:

- *підготовчий* — вибір здобувачем тематики дослідження та керівника, остаточне формулювання теми кваліфікаційної роботи. Після затвердження теми кваліфікаційної роботи та ознайомлення з її завданнями здобувач разом із керівником розробляє календарний план виконання кваліфікаційної роботи із зазначенням усіх етапів та офіційних термінів виконання. Цей план відображається у індивідуальному завданні на кваліфікаційну роботу і підписується здобувачем, керівником та затверджується завідувачем кафедри, відповідальної за реалізацію освітньої програми (далі Кафедра). Зміна календарного плану виконання кваліфікаційної роботи допускається тільки за згодою чи з ініціативи керівника та затверджується завідувачем відповідної кафедри;
- *основний* — безпосереднє виконання здобувачем вищої освіти затвердженого індивідуального завдання: ознайомлення зі станом проблеми, збирання фактичних матеріалів, проведення необхідного огляду та аналізу схожих розробок та їх застосувань у відповідних галузях тощо. Проведення експерименту чи анкетування, збирання фактичного матеріалу, обробка фактичного матеріалу, викладення тексту роботи згідно з її структурою, формулювання висновків та рекомендацій, підготовка публікацій з тематики дослідження;
- *оформлювальний* — завершується поданням оформленої роботи до попереднього заслуховування на засіданні випускової кафедри з метою вирішення питання щодо допуску (недопуску) здобувача до захисту на засіданні ЕК, оформленням в установленому порядку документів: звіту про перевірку роботи на ознаки академічного плагіату, відгуку керівника, рецензії роботи. Допуск до захисту кваліфікаційної роботи надається Кафедрою після попереднього заслуховування та обговорення її результатів, але не пізніше трьох тижнів до початку роботи ЕК (початку підсумкової атестації випускників) із відповідної спеціальності та освітнього рівня.

- *заклучний* — підготовка доповіді та ілюстративних матеріалів (презентації) до захисту кваліфікаційної роботи перед ЕК, безпосередній захист, оголошення результатів захисту (оцінки) одним з членів ЕК.

3.2. Формування тематики кваліфікаційних робіт здійснюється кафедрами за кожною освітньою програмою і доводиться до відома здобувачів.

3.3. Тематика кваліфікаційних робіт переглядається й оновлюється щорічно та має відображати найсучасніші тенденції розвитку науки, відповідної галузі та суспільства. Напрями дослідження повинні відповідати предметній області спеціальності, урахувати вимоги стандартів вищої освіти за спеціальностями та освітніх програм, потреби науки та практики, результати науково-дослідної роботи Кафедри.

3.4. Вибір напрямку кваліфікаційної роботи є прерогативою здобувача вищої освіти з урахуванням: власних наукових інтересів; запропонованих кафедрою тематики наукових досліджень; особливостей баз практики, на матеріалах яких виконується кваліфікаційна робота; можливості отримання необхідної інформації. Здобувачу надається право запропонувати власний напрям дослідження в межах предметної області освітньої програми з обґрунтуванням доцільності його розроблення.

3.5. Кваліфікаційна робота також може виконуватися за тематикою, яку замовляють підприємства, установи та організації, що уклали з Університетом відповідні угоди або з якими пов'язана трудова (підприємницька) діяльність здобувачів.

3.6. Тема кваліфікаційної роботи повинна бути актуальною, вказувати на наявність невирішених чи недостатньо обґрунтованих проблем у наукових джерелах, законодавстві, практичній діяльності організацій, установ, підприємств, державних органів, відповідати сучасному стану певного напрямку та векторам його розвитку, а також передбачати очікувані результати, які відповідають реальним потребам економіки та розвитку суспільства і спрямовані на їх практичне впровадження.

3.7. Формування та затвердження теми кваліфікаційної роботи відбувається за такою процедурою:

- здобувач спільно з обраним керівником формує тему кваліфікаційної роботи;
- здобувач письмово заявляє про тему кваліфікаційної роботи та керівника за формою встановленого зразка;
- теми кваліфікаційних робіт здобувачів обговорюються і затверджуються на засіданні Кафедри;
- завідувач Кафедри на підставі поданих здобувачами заяв та рішення кафедри щодо тем кваліфікаційних робіт формує і вносить проект наказу ректора Університету щодо затвердження тем кваліфікаційних робіт і оформлює його не пізніше ніж за 6 місяців до початку атестації.

У виняткових випадках на підставі обґрунтованої заяви здобувача вищої освіти, узгодженої з керівником та завідувачем кафедри, можливе редакційне уточнення затвердженої теми. Така зміна затверджується додатковим наказом

ректора університету або особою, уповноваженою на виконання його обов'язків. Проект наказу готує кафедра і оформлює його до перевірки кваліфікаційної роботи на рівень академічного плагіату.

3.8. Для керівництва кваліфікаційними роботами здобувачів Кафедра пропонує керівників зі складу професорів, доцентів, старших викладачів (для кваліфікаційних магістерських робіт — обов'язково з науковим ступенем). У випадках, коли робота має прикладний характер, до її консультування (в цілому, чи за окремими розділами) можуть залучатися висококваліфіковані спеціалісти відповідної галузі діяльності.

3.9. Керівник кваліфікаційної роботи:

- надає здобувачеві консультативну допомогу з формулювання теми кваліфікаційної роботи, структури, ключової ідеї та робочої гіпотези дослідження; опрацювання необхідних джерел, зокрема нормативних і довідкових матеріалів, наукових видань тощо за темою кваліфікаційної роботи.
- розробляє (спільно зі здобувачем) індивідуальне завдання на виконання кваліфікаційної роботи, яке в подальшому затверджує завідувач кафедри;
- здійснює систематичне керівництво виконанням кваліфікаційної роботи, контролює відповідність змісту кваліфікаційної роботи індивідуальному завданню, дотримання вимог оформлення кваліфікаційної роботи, що зазначені у відповідних положеннях та методичних рекомендаціях;
- здійснює контроль за дотриманням здобувачем графіку виконання кваліфікаційної роботи;
- виконує перевірку завершеної кваліфікаційної роботи на рівень академічного плагіату;
- готує відгук на кваліфікаційну роботу.

3.10. Відгук керівника складається в довільній формі із зазначенням:

- відповідності виконаної кваліфікаційної роботи затвердженому індивідуальному завданню;
- ступеня самостійності здобувача при виконанні кваліфікаційної роботи;
- уміння здобувача працювати з бібліографічними джерелами, аналізувати теоретичний та практичний матеріал, обґрунтовувати висновки та пропозиції (рекомендації), застосовувати сучасні інформаційні технології та аналітичний інструментарій тощо;
- отриманих найбільш важливих результатів теоретичного та практичного характеру і їх апробації на конференціях, семінарах тощо;
- рівень відповідності оформлення кваліфікаційної роботи вимогам Положення та методичних рекомендації по оформленню кваліфікаційних робіт;
- узагальненої оцінки рівня якості виконаної кваліфікаційної роботи.

На розсуд керівника до відгуку можуть бути включені інші питання.

У висновках керівник обґрунтовує можливість допущення кваліфікаційної роботи до захисту й присвоєння здобувачеві освітньої кваліфікації з певної спеціальності.

3.11. У випадку негативного відгуку Кафедрою створюється комісія, яка розглядає роботу та дає відгук. До складу комісії керівник не залучається. У разі негативного відгуку комісії здобувач до захисту не допускається. Підставою до негативного відгуку є відсутність позитивних заключень за означеними вище критеріями для відгуку керівника та плагіат у роботі. Якщо комісія дає позитивний відгук, то завідувач Кафедри підписує позитивний відгук комісії, а здобувач допускається до попереднього захисту.

4. ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ

4.1. Під академічним плагіатом розуміється використання у кваліфікаційній роботі чужого тексту, опублікованого на паперовому або електронному носії, без посилання на джерело. Різновидами плагіату визнаються такі:

- дослівний виклад запозиченого тексту;
- виклад запозиченого тексту із заміною слів і виразів без зміни змісту.

З метою здійснення контролю самостійного виконання кваліфікаційних робіт використовуються спеціалізовані програми, які дозволяють виявити наявність у них текстових збігів та рівень її унікальності.

4.2. Основні цілі запровадження комп'ютерної перевірки кваліфікаційної роботи на плагіат та визначення рівня унікальності роботи:

- підвищення якості та ефективності навчального процесу;
- забезпечення належного рівня кваліфікаційних робіт, що виконуються здобувачами в ЗВО;
- дотримання прав інтелектуальної власності фізичних та юридичних осіб при роботі з оприлюдненими (опублікованими) джерелами інформації;
- удосконалення дослідницької компетентності здобувачів, зокрема, навичок коректної роботи із джерелами наукової інформації;
- роз'яснення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування при виконанні кваліфікаційних робіт, дотримання вимог наукової етики;
- стимулювання самостійності та індивідуальності при виконанні науково-дослідних робіт.

4.3. Безпосередньо за визначення рівня унікальності кваліфікаційної роботи відповідає завідувач Кафедри.

4.4. Для перевірки на плагіат та рівень унікальності виконавець подає кваліфікаційну роботу на Кафедру, для перевірки у форматах *.doc, *.docx, *.rtf не пізніше, ніж за тиждень до її попереднього розгляду (попереднього захисту) і прийняття рішення щодо надання допуску до захисту на засіданні ЕК.

4.5. Протягом трьох днів відповідальний науково-педагогічний працівник Кафедри здійснює перевірку кваліфікаційної роботи на виявлення ознак

академічного плагіату та оформлює її результати за допомогою програмного продукту у формі звіту подібності. Аналіз звіту подібності здійснює науковий керівник і на його основі приймає рішення про наявність чи відсутність академічного плагіату. За результатом перевірки завідувач Кафедри приймає рішення про допуск/недопуск кваліфікаційної роботи до попереднього слухання (попереднього захисту) або про її доопрацювання у визначений термін та повторну перевірку на плагіат та рівень унікальності. Рішення повідомляється здобувачу протягом трьох робочих днів після його прийняття усно або за допомогою електронних засобів зв'язку.

4.6. Здобувач несе відповідальність за надання електронної версії своєї кваліфікаційної роботи у терміни, встановлені чинним Положенням.

4.7. Завідувач Кафедри (якщо інше не визначено локальними актами ЗВО) несе відповідальність за перевірку кваліфікаційної роботи на наявність ознак академічного плагіату у встановлені ЗВО терміни, прийняття об'єктивного рішення про допуск/недопуск роботи до попереднього захисту чи про доопрацювання роботи і повторну її перевірку на наявність академічного плагіату та рівень унікальності.

4.8. Завідувач Кафедри у випадку незгоди здобувача з прийнятим рішенням за результатами перевірки на плагіат призначає комісію з членів Кафедри (завідувач Кафедри і дві особи з числа провідних науково-педагогічних працівників Кафедри) задля проведення додаткової перевірки. Остаточне рішення щодо результатів такої перевірки приймається на засіданні кафедри з урахуванням висновків комісії. Здобувачу повинна бути надана можливість довести самостійність виконання ним кваліфікаційної роботи.

4.9. Здобувач допускається до захисту кваліфікаційної роботи за наявності в ній запозиченого тексту не більше відсотка, встановленого нормативними документами конкретного університету.

5. ПІДГОТОВКА, ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

5.1. Кваліфікаційні роботи проходять попереднє слухання на засіданні кафедри за встановленим графіком, але не пізніше як за 3 тижні до початку підсумкової атестації.

На попередній захист здобувач повинен подати перевірений керівником текст роботи у електронному варіанті.

Попередній захист проводиться на засіданні Кафедри за обов'язкової присутності особи, яка призначена керівником комісії з попереднього захисту, керівника та здобувача освіти (автора роботи) і передбачає такі процедурні етапи:

- виступ автора кваліфікаційної роботи з повідомленнями про основні положення роботи;
- детальні відповіді здобувача на усні та письмові запитання членів кафедри щодо змісту та суті роботи

Кафедра робить висновок про готовність роботи до захисту, встановлює терміни опрацювання зауважень та подачі на Кафедру роботи, оформленої згідно з вимогами.

Висновок Кафедри є підставою для допуску роботи до захисту перед екзаменаційною комісією.

5.2. Підготовка роботи до захисту полягає у наступному.

Не пізніше як за 15 днів до захисту здобувач подає на Кафедру для перевірки:

- електронну версію кваліфікаційної роботи;
- відгук наукового керівника про виконання кваліфікаційної роботи;
- письмову рецензію на кваліфікаційну роботу;
- короткий звіт подібності за результатами перевірки кваліфікаційної роботи антиплагіатною системою, визначеною ЗВО.

5.3. Відгук наукового керівника та рецензія на кваліфікаційну роботу можуть бути надані як в паперовій, так і в електронній формі з обов'язковим накладенням електронного кваліфікаційного підпису.

5.4. Дозволяється використання фотокопій документів з наступним надсиланням засобами поштового зв'язку їх оригіналів в паперовій формі або в електронній формі з накладеним кваліфікованим електронним підписом за 15 календарних днів до захисту кваліфікаційної роботи.

5.5. Рецензування кваліфікаційних робіт здійснюють висококваліфіковані викладачі чи науковці, які є фахівцями в певній галузі, спеціалісти виробничих, наукових і проєктних організацій, що відповідають профілю виконаної роботи.

5.6. Рецензія подається на Кафедру не пізніше, ніж за 15 календарних днів до захисту кваліфікаційної роботи. Рецензія може бути подана у паперовому вигляді або електронному вигляді з накладеним кваліфікованим електронним підписом рецензента.

5.7. Рецензія має бути об'єктивною, відображати як позитивні, так і негативні сторони роботи і містити рекомендовану оцінку за прийнятою шкалою оцінювання знань здобувачів. Особливу увагу в рецензії потрібно звернути на:

- актуальність теми;
- якість та глибина проробки основних розділів (теоретичних питань, розрахунків, а також конструкторських, технологічних, економічних та інших рішень, експериментальних досліджень тощо);
- наявність у роботі особистих пропозицій і рекомендацій, їх новизна, перспективність, практична цінність;
- достовірність результатів, коректність та обґрунтованість висновків;
- вміння здобувача використовувати засоби обчислювальної техніки для вирішення поставлених у роботі задач;
- якість викладу (науковий стиль, мовна грамотність) та оформлення роботи;
- відповідність роботи існуючим вимогам до робіт такого типу;
- недоліки роботи;

- загальна оцінка кваліфікаційної роботи — «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та висновок щодо можливості присудження здобувачеві відповідної кваліфікації зі спеціальності.

Рецензент також має зазначити дату рецензування роботи, своє прізвище, ім'я та по батькові, місце роботи і посаду, яку обіймає.

Здобувач має право заздалегідь ознайомитися із текстом рецензії.

Негативна рецензія не є підставою не допуску роботи до захисту.

5.8. Заходи щодо допуску та захисту кваліфікаційних робіт мають проходити відповідно до затверджених на поточний навчальний рік графіку навчального процесу та розкладу захистів кваліфікаційних робіт.

5.9. Процедура захисту включає:

- доповідь здобувача;
- озвучення висновків наукового керівника та рецензента;
- відповіді здобувача на запитання членів ЕК та осіб, присутніх на захисті (з дозволу та в порядку, визначеному головою комісії);
- прийняття та озвучення рішення екзаменаційної комісії про результати захисту кваліфікаційної роботи.

5.10. У своїй доповіді здобувачу доцільно висвітлити такі важливі питання, як обґрунтування актуальності теми дослідження; мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження; що вдалося встановити, виявити, довести; якими методами це досягнуто; елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях (за наявності); з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі виконання дослідження, які положення не знайшли підтвердження.

5.11. У виступі мають міститися також відповіді на основні зауваження керівника та рецензента. Доповідь здобувача не повинна перевищувати за часом 10—15 хвилин. Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуках та рецензіях, а також у виступах на захисті. Захист кваліфікаційної роботи фіксується в протоколі засідання ЕК.

5.12. Оцінка за результатами захисту кваліфікаційної роботи виставляється на закритому засіданні екзаменаційної комісії, після чого публічно оголошується її головою випускнику і всім присутнім на захисті.

5.13. Тривалість захисту однієї кваліфікаційної роботи не повинна перевищувати 30 хвилин.

6. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ТА У РАЗІ НАСТАННЯ ОСОБЛИВИХ ОБСТАВИН

6.1. Для здобувачів дистанційної форми здобуття вищої освіти усі заходи щодо підготовки та захисту кваліфікаційних робіт здобувачами вищої освіти організовуються в дистанційному форматі за допомогою відповідних хмарних

сервісів організації синхронного відеозв'язку (Zoom, Google Meet та ін.) та загальноуніверситетської платформи дистанційного навчання.

6.2. З метою ефективної організації процесу підготовки кваліфікаційних робіт, відповідальна особа за реалізацію ОП (як правило, Гарант ОП) створює дистанційний курс, обов'язковими компонентами якого є:

- методичні рекомендації щодо підготовки та захисту кваліфікаційних робіт;
- тематика кваліфікаційних робіт;
- сканкопія наказу щодо затвердження тем кваліфікаційних робіт та наукових керівників;
- календарний план-графік підготовки та захисту кваліфікаційних робіт;
- зразки (шаблони) структурних елементів кваліфікаційних робіт та супроводжуваних документів;
- рекомендований список основних публікацій наукових шкіл ЗВО за тематикою кваліфікаційних робіт;
- вимоги щодо перевірки на наявність академічного плагіату в кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти.

6.3. Комунікація між керівником кваліфікаційної роботи та здобувачем вищої освіти здійснюється виключно в онлайн-форматі (якщо інший формат не був узгоджений між ними).

6.4. Здобувач вищої освіти зобов'язаний у встановлені планом-графіком терміни надіслати кваліфікаційну роботу (або її частину) керівнику.

6.5. Керівник зобов'язаний протягом семи робочих днів після отримання кваліфікаційної роботи (або її частини) надати здобувачу аргументовану відповідь щодо неї (зауваження, рекомендації тощо).

6.6. Попередній захист та підсумкова атестація у формі захисту проводиться у синхронному дистанційному режимі за допомогою визначеного кафедрою хмарного сервісу.

Умовою проведення захисту у синхронному дистанційному режимі є надійна автентифікація здобувачів. Члени ЕК та здобувачі освіти повинні мати надійний інтернет-зв'язок, комп'ютер з мікрофоном та відеокамерою або інші пристрої з аналогічними функціями, необхідне програмне забезпечення, що дозволить ідентифікувати особистість здобувача. Автентифікація здобувача здійснюється через демонстрацію ЕК через засоби відеозв'язку свого студентського квитка або іншого документу, що посвідчує особу.

З метою забезпечення публічності захистів, рекомендовано надавати можливість брати участь у дистанційному захисті всім бажаючим за умови їх попередньої реєстрації (спосіб реєстрації визначає Кафедра), шляхом висвітлення інформації про особливості реєстрації на сайті відповідної кафедри не пізніше ніж за тиждень до захисту.

Секретар комісії має здійснювати цифрову фіксацію (відеозапис, аудіозапис, фотофіксацію тощо) процесу захисту кваліфікаційної роботи.

6.7. У разі настання особливих обставин (оголошення воєнного та/або надзвичайного стану, введення карантинних обмежень тощо) усі заходи щодо

підготовки та захисту кваліфікаційних робіт здобувачами вищої освіти можуть бути організовані у дистанційному форматі в порядку, визначеному пп. 6.1 – 6.6 цього розділу.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

7.1. Оцінювання якості виконання та захисту кваліфікаційної роботи здійснюється відповідно до Положення про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти та відповідних методичних рекомендацій кафедр, що враховують особливості виконання та захисту кваліфікаційних робіт різних спеціальностей.

При оцінюванні кваліфікаційної роботи береться до уваги рівень теоретичної, наукової та практичної підготовки здобувача вищої освіти, а також оцінки керівника та рецензента. Оцінювання захисту кваліфікаційної роботи відбувається за національною шкалою із переведенням у 100-бальну шкалу.

Об'єктами оцінювання кваліфікаційної роботи є:

- якість змісту кваліфікаційної роботи;
- якість захисту кваліфікаційної роботи: підготовлена доповідь та відповіді на запитання.

7.2. Якість виконаної кваліфікаційної роботи оцінюється за наступними критеріями:

- відповідність кваліфікаційної роботи завданню та вимогам методичних рекомендацій щодо її виконання;
- ступінь самостійності розв'язання поставлених завдань, наявність аналізу існуючих рішень та методологій;
- актуальність, новизна обраної теми, спосіб вирішення поставлених проблем та практична цінність отриманих результатів;
- ступінь обґрунтованості запропонованих рішень, їх відповідність сучасному рівню науки та техніки;
- якість і глибина наукового, теоретичного та практичного аналізу проблеми;
- відповідність отриманих результатів сучасній практиці;
- використання сучасних цифрових технологій;
- уміння працювати з нормативними та довідковими документами, наявність посилань на використані джерела.

7.3. Якість захисту кваліфікаційної роботи оцінюється за наступними критеріями:

- змістовність доповіді здобувача про вміст та основні результати роботи;
- чіткість структури і логічна послідовність викладення матеріалу;
- обґрунтованість, якість висновків та рекомендацій щодо практичного використання роботи;
- використання фахової, галузевої, наукової термінології;

- вміння чітко, зрозуміло та стисло викладати основні засади проведеного дослідження;
- повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання членів ЕК за змістом роботи;
- культура мовлення.

7.4. Підсумкову оцінку захисту кваліфікаційної роботи визначає ЕК. Рішення комісії є остаточним.

7.5. Повторний захист кваліфікаційної роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється.

7.6. Здобувач освіти, який отримав незадовільну оцінку на захисті кваліфікаційної роботи відраховується з закладу вищої освіти. Йому видається довідка встановленого зразка.

7.7. Здобувачі освіти, які не з'явилися на засідання ЕК для захисту кваліфікаційної роботи або отримали незадовільну оцінку мають право на повторну підсумкову атестацію в наступний термін роботи ЕК протягом трьох років після завершення навчання на відповідній ОП на засадах, визначених ЗВО.

7.8. У разі отримання незадовільної оцінки, виключно в компетенції ЕК є прийняття рішення щодо можливості повторного захисту тієї ж кваліфікаційної роботи. Як правило, здобувач вищої освіти повинен обрати іншу тему кваліфікаційної роботи.

8. АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

8.1. Учасники освітнього процесу повністю дотримуються основних принципів запобігання корупції, забезпечують регулярну оцінку корупційних ризиків у своїй діяльності, здійснюють відповідні заходи щодо упередження та врегулювання конфлікту інтересів та корупційних дій, що можуть виникнути при виконанні ними своїх обов'язків, які визначені нормами законодавства та локальними актами ЗВО

8.2. Учасники освітнього процесу зобов'язані виконувати вимоги Закону України «Про запобігання корупції».

8.3. Учасникам освітнього процесу суворо забороняється прямо чи опосередковано використовувати надані їм службові повноваження чи пов'язані з ними можливості з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або давати обіцянки/пропозиції чи неправомірну вигоду особі, зазначеній у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

8.4. За вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень учасники освітнього процесу притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Положення про кваліфікаційну роботу затверджується Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора Університету або особою, уповноваженою на виконання його обов'язків.

9.2. Зміни та/або доповнення до Положення розглядаються й затверджуються Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора Університету або особою, уповноваженою на виконання його обов'язків.